

Role standardizace finančního účetnictví při kotaci podniku na veřejném kapitálovém trhu[#]

*Monika Janičíková**

Globalizace a internacionalizace kapitálových trhů s sebou přináší potřebu jednotného a srozumitelného konceptu vykazování finančních výsledků společností. Jednotný koncept vykazování pak přispívá ke snížení asymetrie informací na kapitálových trzích, pomáhá investorům lépe se orientovat ve zprávách zveřejňovaných ohledně finanční pozice společností a zjednodušuje regulaci kapitálového trhu ze strany nadřízených autorit. Na straně emitujících společností pak stojí povinnosti související s dodržování předepsaných pravidel nejen pro jednotné vykazování, ale také periodicity a včasnosti vykazovaných dat.

Standardizace účetního výkaznictví stojí zejména na základních konceptech mezinárodního výkaznictví IFRS a konceptu US GAAP, který vznikl v americkém prostředí. Tyto koncepty využívají nejprestižnější světové burzy.

Tematika standardizace při kotaci podniku na veřejném kapitálovém trhu je i obsahem tohoto článku. Postupně se budeme zabývat vývojem IFRS a US GAAP při zveřejňování informací požadovaných burzou a regulátory kapitálového trhu a zaměříme se při tom na prestižní burzy v Americe (NYSE a NASDAQ), ale také v Evropě (LSE) a čínskou burzou v Hongkongu (HKSE).

Cílem této práce je podat srovnání vývoje a podmínek povinně zveřejňovaných informací při vstupu společností na veřejný kapitálový trh a při pravidelném vykazování s důrazem na využití standardizace účetního výkaznictví. Pro srovnání bude využito komparační analýzy zjištěných dat. Výchozím zdrojem dat budou zejména jednotlivé burzy a příslušní regulátoři kapitálového trhu.

Rešerše literatury

Otázka standardizace finančního účetnictví a její odraz v literatuře jsou značně obsáhlé, a to nejen z hlediska počtu publikací, ale také rozsahu zahrnuté problematiky. Vedle samotných standardů účetního výkaznictví (IFRS), které jsou tvořeny Radou pro Mezinárodní účetní standardy (IASB), a amerických obecně přijímaných účetních zásad (US GAAP) vydávaných Radou pro účetní standardy (FASB), vznikají ucelené publikace týkající se vývoje, výkladu a aplikace harmonizace účetnictví např. Dvořáková (2011), Jílek – Svobodová (2013), Mirza – Nandakumar (2013), Pietra – McLeay – Ronen (2013). Z hlediska vědeckých publikací lze sledovat zvyšující se zájem o problematiku standardizace finančního účetnictví a např. dle Pietra – McLeay – Ronen (2013), kteří se odvolávají na prestižní semináře konané italskou univerzitou v Sieně, postupně mezi léty 1998 a 2010 stoupal zájem o téma standardizace účetnictví. Tematicky velký zájem zaznamenává zejména téma standardizace v jednotlivých jurisdikcích (dle Pietra – McLeay – Ronen; 2013 téměř 43 % publikací), doprovázeno zájmem o globální dopady standardizace (38 % publikací). Nejnižší zájem byl pak věnován tématu mezinárodního srovnání standardizace, kterému se v letech 1998 až 2010 věnovalo na sienském

[#] Článek je zpracován jako jeden z výstupů výzkumného projektu *Analýza přístupů a metod měření výkonnosti (efektivnosti) fúzí a akvizic a měření a hodnocení výkonnosti private backed equity IPO*, registrovaného u Interní grantové agentury Vysoké školy ekonomické v Praze pod evidenčním číslem 64/2014.

^{*} Ing. Monika Janičíková – interní doktorand; Katedra financí a oceňování podniku, Fakulta financí a účetnictví, Vysoká škola ekonomická v Praze, nám. W. Churchilla 4, 130 67 Praha 3; <xjanm111@vse.cz>.

semináři 19 % publikací. Zájem o toto téma však vzrostl zejména v roce 2007, a to až na 30 % publikovaných článků, lze se domnívat, že se tak stalo v souvislosti se snahou rozšířit koncept IFRS po roce 2005 do vícera zemí.

Standardizace finančního účetnictví v souvislosti s kapitálovým trhem je nahlížena z různých pohledů. Jednak lze nalézt články zabývající se stavem regulace a integrace vykazování finanční situace podniku Hinke (2013), Madsen (2011), SEC (2012). Další oblast se zabývá zejména vlivem standardizace na efektivnost a to nejen kapitálových trhů Beke (2010a; 2010b), Healy – Palepu (2001). V souvislosti s finanční krizí a zejména se skandály v oblasti vykazování nevěrohodných dat je standardizace konfrontována v Heem (2007), Kusano – Sanada (2013). Z hlediska tematiky tohoto článku lze nalézt i velmi specifický zájem v oblasti standardizace účetnictví a IPO Honga – Hunga – Loba (2014), kde autoři dochází k závěru, že standardizace má jednoznačně pozitivní vliv na počet nových IPO a na snižování podhodnocení emisního kurzu. Avšak snahu zachytit postup standardizace a IPO v literatuře sledáváme spíše jako ojedinělou.

Podaný přehled literatury zatím absentuje ucelené srovnání požadavků jednotlivých burz stojících na standardizaci finančního výkaznictví. Jelikož téměř každá publikace poukazuje na přínos standardizace k likviditě a efektivitě kapitálového trhu, sledáváme jako přínosné zaměřit se srovnání vývoje a podmínek povinně zveřejňovaných informací při IPO a vykazování na kapitálovém trhu.

Základní koncepty standardizace finančního účetnictví

IFRS a US GAAP jako hlavní nástroje standardizace

Mezinárodní standardy účetního výkaznictví (IFRS), stejně tak jako americké účetní zásady (US GAAP) tvoří základní stavební kameny standardizace. Velmi obecně lze říci, že oba koncepty sledují přinejmenším podobnou cestu a stojí na obdobných principech. Ve středu zájmu je co nejvyšší uniformita výkaznictví s důrazem na reálnou vypovídací schopnost vykazované finanční pozice společnosti. Při detailnějším zaměření se na jednotlivé koncepty však snadno identifikujeme i odlišnosti jednotlivých přístupů, které spočívají zejména ve větší obecnosti IFRS.

Koncept IFRS vznikl jako znatelně mladší mezinárodní iniciativa profesionálních účetních institucí, a to v roce 1973. U jeho vzniku byly zastoupeny instituce nejen z Evropy (UK, Německo, Francie, Nizozemí), ale také americké a kanadské sdružení účetních a dále pak instituce z Austrálie, Japonska a Mexika. Rozšíření IFRS bylo až do roku 2005 spíše pozvolné a dle Jílek – Svobodová (2013) používalo do roku 2005 IFRS cirká 300 společností. Rozmach IFRS zaznamenalo až po roce 2005, kdy se za jeho rozšíření postavila zejména Evropská unie, a to nařízením z roku 2002. Nařízení č. 1606/2002 Evropského parlamentu a Rady stanovuje sestavovat konsolidované účetní závěrky emitujících společností na veřejném trhu dle standardů IFRS, a to nejpozději od roku 2005 (EC; 2002). Rok 2005 tedy pro IFRS znamenal významný mezník a od tohoto roku se dle Jílek – Svobodová (2013) rozšířil počet společností vykazujících podle IFRS až na 7 000. Ani v současné době se rozšíření IFRS neomezuje jen na země EU či Evropy, nýbrž sama Nadace IFRS podporuje rozvoj IFRS ve světovém měřítku. V roce 2014 Pacter (2014) uvádí případovou studii čítající celkem 130 jurisdikcí představujících 96 % světového HDP, které jsou Nadací IFRS mapovány. 105 jurisdikcí pak vyžaduje vykazování dle IFRS pro všechny kotované společnosti či alespoň pro naprostou většinu z nich. Z hlediska obchodovaných společností pak IFRS poskytuje informace o finanční pozici ohledně společností produkujících 56 % světového HPD. Pacter (2014) pak zdůrazňuje zejména fakt, že takto reportovanou většinu tvoří společnosti mimo EU či EHP.

US GAAP se mohou pyšnit dalekosáhlejší historií. Prehistorie jejich vzniku spadá již do třicátých let dvacátého století, kdy americká Komise pro cenné papíry (SEC) musela reagovat na burzovní krach v roce 1929, aby obnovila důvěru investorů v kapitálový trh. V roce 1934 proto přebírá principy definované Americkým svazem účetních (AIA), které závazně předepisuje veřejně obchodovaným společnostem. Moderní takt US GAAP pak udává zejména Rada pro účetní standardy (FASB) zřízená roku 1973, která odpovídá za sestavení a publikaci US GAAP dodnes. Ačkoli jsou US GAAP národním standardem v USA, mají i dnes velmi silné mezinárodní postavení, a to zejména z následujících důvodů. Americké trhy patří mezi největší a nejlikvidnější trhy světa a vykazování v US GAAP si získalo silnou pozici zejména díky striktnímu dodržování jejich zásad ze strany SEC. Jílek – Svobodová (2013) udávají, že v US GAAP reportuje 10 000 amerických společností. Není proto divu, že v mnohých úspěšně regulovaných oblastech se inspirovaly i standardy IFRS.

Hlavní rozdíly v IFRS a US GAAP

Ačkoli jsou oba koncepty stavěny na podobných principech a zejména v posledních letech sílí tlak na konvergenci obou přístupů, stále lze identifikovat rozdíly mezi IFRS a US GAAP. Základním zdrojem informací ohledně identifikovaných překážek v jednotné celosvětové harmonizaci mohou být považovány právě publikace SEC (2012), která od roku 2010 vyvíjí aktivity ke konečnému přijetí jednotného světového vykazování obchodovaných společností. Tímto systémem bude nejspíše IFRS, avšak je patrné, že nedochází pouze k úpravě US GAAP, ale jde spíše o oboustrannou konvergenci těchto systémů.

Dalším cenným pramenem slabých míst harmonizace IFRS a US GAAP jsou konzultantské společnosti, které zpracovávají studie jednak pro emitující společnosti a jednak pro samotné investory tak, aby byli schopni se v této problematice orientovat. Dle Ernst & Young (2013) lze alespoň drobné odlišnosti pozorovat v oblastech zveřejňování finančních výkazů, sestavení mezitímní účetní závěrky, konsolidace a podnikových kombinací, vykazování zásob, hmotných a nehmotných aktiv a finančních instrumentů, v účtování cizích měn, leasingu, daní z příjmu, ale i v zásadě uznání výnosů, v oblasti zaměstnaneckých akcií a jiných výhod, zisku na akciích, vykazování segmentů a vykazování závislých stran a změn po rozvahovém dni. Takto vytyčená oblast čítá téměř kompletní rozsah standardů, dle SEC (2012) však lze identifikovat oblasti, které se liší pouze formálně a při jejich standardizaci nebude problém systémy vést k jednotnému standardu, na druhé straně zde jsou však i oblasti, které se znatelně liší, a to již v samotné povaze standardu.

Do první skupiny patří podnikové kombinace, vykazování dluhu, zaměstnanecké akcie a jiné výhody a zisk na akciích. Druhou problematičtější skupinu tvoří otázky zachycení poklesu hodnoty aktiv, kdy US GAAP neumožňuje navrátit hodnotu majetku zpět na úroveň před trvalým snížením hodnoty. V oblasti rezerv a podmíněných závazků nastává rozkol již v samotné definici, která vede k tomu, že pod taktovkou IFRS bude nutno o rezervách účtovat mnohem dříve, než v případě US GAAP. V případě kapitalizace aktiv US GAAP striktně zastávají model založený na vynaložených nákladech, zatímco IFRS umožňují zvolit jednotce buď nákladový model, či přecenění na tržní cenu a tento model uplatňovat v rámci celé třídy daných aktiv. Značným oříškem pak může být samotné vykazování zásob, kdy US GAAP umožňují podnikům za určitých podmínek aplikovat metodu LIFO, kterou IFRS zakazují. LIFO pak značně ovlivní nejen výši zásob, ale zejména i provozní výsledek hospodaření a daňovou povinnost účetní jednotky. Rozdíly koncepty zaznamenávají i na poli výzkumu a vývoje (R&D), kdy US GAAP považuje náklady R&D účinné v období, kde byly utrženy. Naproti tomu IFRS za určitých podmínek umožňuje kapitalizovat náklady vývoje. V oblasti daní z příjmu jsou pak US GAAP více adresné a konkrétní. V případě zachycení aktiv a jejich odpisů pak IFRS uplatňuje způsob zvaný „*componentization*“, kdy samostatné a finančně významné

části aktiv musí být odepisovány separátně od základního aktiva. US GAAP tuto myšlenku nenásleduje, avšak zaměstnanci SEC ani nevidí významný problém, proč by toto pravidlo nemohlo být v US GAAP aplikováno, samozřejmě však takto zvolený přístup vede k rozdílům v bilančních sumách a výsledku hospodaření pod standardy IFRS a US GAAP. Pokud chceme zásadní odlišnosti shrnout, lze říci, že ve většině případů umožňují IFRS volbu mezi vícero alternativami a jsou volnější než US GAAP. Vyšší adresnost US GAAP je dána především tlakem SEC na metodiku, která bude pokud možno co nejméně ohebná a zneužitelná tak, aby přispívala k rozvoji kapitálového trhu.

Harmonizace na straně vykazování veřejně obchodovaných společností

Z hlediska kapitálových trhů hrají podstatnou roli zejména dvě organizace pokrývající regulaci kapitálových trhů. Je to Mezinárodní organizace komisí pro cenné papíry (IOSCO), která vznikla již v roce 1983,¹ ale také americká Komise pro cenné papíry (SEC). Vedle těchto uvedených organizací sehrávají svou roli i národní instituce pověřené dohledem nad kapitálovým trhem, které jsou však zpravidla členy IOSCO. Výhradní a silné postavení SEC vedle IOSCO lze deklarovat nejen na objemu tržní kapitalizace amerických burz, která v roce 2013 dle WFE (2014) tvořila přes 50 % kapitalizace největších 10 světových burz, ale také jejím zastoupením po boku IOSCO v Monitorovací radě.² Přehled světových burz dle kapitalizace domácích subjektů je uveden níže v Tab. 1.

Tab. 1: Přehled kapitalizace 10 největších světových burz

Burza	Tržní kapitalizace rezidentů v mld. USD, 2013	Podíl na kapitalizaci 10 nejvýznamnějších burz
NYSE Euronext (US)	17 950	38 %
NASDAQ OMX (US)	6 085	13 %
Japan Exchange Group	4 543	10 %
London Stock Exchange	4 429	9 %
NYSE Euronext (Evropa)	3 584	8 %
Hong Kong Exchanges	3 101	6 %
Shanghai SE	2 497	5 %
TMX Group	2 114	4 %
Deutsche Börse	1 936	4 %
SIX Swiss Exchange	1 541	3 %
10 nejvýznamnějších burz	47 780	100 %

Zdroj: WFE (2014).

V zájmu prosazování harmonizace vykazování obchodovaných společností IOSCO preferuje koncept IFRS. Dle IFRS tedy reportují zejména společnosti obchodované na evropských burzách. SEC následuje americký koncept US GAAP, avšak je vidět jasná tendence ze strany SEC uniformovat vykazování společností v jednotném celosvětovém konceptu. Již v roce 2007 SEC ustupuje ve prospěch IFRS alespoň u zahraničních soukromých emitentů, kteří mohli své závěrky sestavit dle IFRS bez nutnosti podávat srovnání s US GAAP. V roce 2010 SEC (2010) prohlásila, že je třeba začít pracovat na jednotném světovém konceptu a od této doby vynakládá aktivity směřující k analýzám konvergence US GAAP a IFRS a monitoruje vhodnost IFRS i

¹ Česká národní banka, jakožto orgán dohledu nad českým finančním trhem, je signatářem Mnohostranné dohody o spolupráci v rámci Mezinárodní organizace komisí pro cenné papíry od března 2007.

² Vedle IOSCO a SEC jsou členy Monitorovací rady také Evropská komise a Japonská agentura finančních služeb.

pro americké společnosti (viz např. SEC, 2012). Nicméně dodnes reportují SEC americké společnosti dle US GAAP.

Požadavky burz na výkaznictví společnosti při IPO

Již z výše uvedeného textu je patrné, že pokud se zaměříme na burzy působící v americkém, evropském a asijském prostředí, budeme na jedné straně moci identifikovat odlišnosti z hlediska požadavků na vykazované informace ze strany emitujících společností, na straně druhé bychom však měli též nacházet postupnou konvergenci těchto požadavků. Z těchto důvodů následující analýzu požadavků na vykazování společností logicky rozložíme na tři regiony – Ameriku zastoupenou burzami NYSE a NASDAQ a zejména pak regulátorem SEC, Evropu zastoupenou LSE a aktivitami Evropského orgánu pro cenné papíry a trhy (ESMA) a v neposlední řadě doplníme analýzu o asijskou burzu v Hongkongu. Výběr hongkongské burzy je zcela záměrný. Ačkoli dle tabulky 1 obsadila až 6 místo mezi světovými burzami poměřovanými tržní kapitalizací domácích subjektů a tedy se nachází až za japonskou burzou, zaznamenala mezi léty 2003 až 2013 rapidní nárůst na úrovni 334 %. Větší progres v uvedeném období zaznamenala už jen burza v Šanghaji, jejíž kapitalizace vzrostla téměř sedmkrát. Z těchto důvodů a také z důvodu velmi pravděpodobného překonání tokijské burzy v dohledné době, byla burza v Hongkongu upřednostněna jako zástupce asijského regionu.

Požadavky amerických burz na výkaznictví veřejně obchodovaných společností

Nadřazeným regulátorem amerických burz je Komise pro cenné papíry (SEC). Její historie je spjatá s meziválečnými událostmi a zejména pak s krachem na burze v roce 1929. SEC byla zřízena roku 1934, a to tzv. „*Security Exchange Act*“. Od tohoto roku SEC diktuje regulační požadavky veřejně obchodovaných společností a zprostředkovatelům na kapitálovém trhu. V moderním vývoji regulace výkaznictví veřejně obchodovaných společností hrál v Americe velkou roli „*Sarbanes-Oxley Act*“, který byl přijat v roce 2002 a reagoval na kreativní praktiky účetního výkaznictví a benevolenci ze strany auditorských společností. Požadavky na výkaznictví byly zpřísněny, avšak v roce 2012 vchází v platnost tzv. „*JOBS Act*“, který uvolňuje pravidla pro mladé a rostoucí společnosti. K rozvolnění dochází v reakci na ztuhlost amerického kapitálového trhu a jeho pomalého ožívování po finanční krizi. V současnosti má SEC 5 divizí, které dohlíží na kapitálový trh. Z hlediska regulace finančních výkazů obchodovaných společností hraje největší roli divize korporátních financí.

Společnosti emitující na regulovaném americkém trhu musí při primární emisi sestavit zprávu o registraci a distribuovat prospekt emise. Tato povinnost byla emitentům na americkém trhu dána již roku 1933. Tyto dokumenty musí obsahovat informace o finanční pozici emitenta a jeho potenciálu a pro uniformitu jsou SEC sestaveny formuláře. Základním formulářem je S-1 formulář, který obsahuje informace požadované dle regulačních pravidel označovaných jako S-X a S-K. Regulace S-X definuje strukturu a obsah reportovaných finančních výkazů, zatímco S-K se zaměřuje na požadavky na nefinanční informace zveřejňované v prospektu a zprávě o registraci. SEC s postupem času začala rozlišovat základní 4 kategorie, ve kterých se požadavky na vykazování liší. Jednalo se zejména o tlak usnadnit přístup ke kapitálu malým a rozvíjejícím se podnikům, kdy jednak vznikají zmírněná pravidla pro malé vykazující společnosti³ definované dle SEC (2007a) v roce 2007 a společnosti mladé a rozvíjející⁴ se dle „*JOBS Act*“ v roce 2012. Zejména americké burzy jsou již tradičně burzy určené nejen

³ Malé vykazující společnosti („Smaller Reporting Companies“) jsou společnosti, jejichž veřejně nabízená část akcií nepřevyšuje částku 75 milionů USD. Pokud společnost není schopna veřejně nabízený objem určit, lze použít pravidlo na straně tržeb, které nesmí překročit 50 milionů USD v předchozím roce.

⁴ Mladé rozvíjející se společnosti („Emerging Growth Companies“) musí splňovat podmínku, že před 8. prosincem 2011 neemitovaly žádné veřejně obchodovatelné podíly a jejichž tržby nepřesáhly 1 miliardu USD.

americkým rezidentům. V roce 2007 umožňuje SEC s účinností od března 2008 zahraničním privátním investorům využít při výkaznictví koncept IFRS bez nutnosti rekonceiliace výkazů do US GAAP (SEC, 2007b). Základní skupina s nejtvrďšími pravidly zůstává pro emitující domácí americké subjekty.

Základním požadavkem SEC je zveřejnit auditované výroční zprávy společnosti, které, až na výjimku, sledují principy US GAAP. SEC požaduje, aby byly k dispozici roční závěrky za předchozí 3 roky. Výjimku zde tvoří mladé rozvíjející se společnosti spadající pod definici „*JOB Act*“, které předkládají auditované zprávy za 2 období. Volba auditorské společnosti také není zcela bez pravidel. Audit musí být proveden na základě definovaných standardů Radou pro dozor nad účetnictvím obchodovaných společností (PCAOB) a daná auditorská společnost musí být touto Radou registrována. Tento tlak na pravdivost ověřených účetních dat zesílil zejména se „*Sarbanes-Oxley Act*“. Vedle ročních auditovaných závěrek musí společnosti předkládat mezitímní závěrku ne starší než 135 dní od předpokládané emise a její meziroční srovnání, ale také vybrané finanční ukazatele za 5leté období. Mezi tyto ukazatele patří čisté tržby či provozní výnosy, zisk z hlavní činnosti a jeho podíl na akcii, bilanční suma, dlouhodobé závazky a vyplacené dividendy na akcii. Povinnosti zveřejnit informace se týkají i významných akvizic uskutečněných před IPO, ale i těch, které společnost zamýšlí. Dle významnosti pak musí zveřejnit auditované závěrky za 1 až 3 roky akvizovaných společností a obdobně pravidlo platí v případě, že společnost vykazuje významné položky ve finančních investicích zachycených ekvivalenční metodou. Ve všech těchto případech je zdůrazňován přístup US GAAP. Pokud společnost podniká ve vícero segmentech trhu – ať již odvětvích, či regionech, musí podat výkaznictví v těchto segmentech. Dle US GAAP musí společnost sestavit ovlivněnou bilanci a výsledovku v případě tzv. „*pro forma*“ informací, které mohou mít významný vliv na finanční pozici společnosti. Přehled požadavků na zveřejňování výkazů a srovnání v jednotlivých skupinách je uveden níže v tabulce 2.

Společnost vstupující na burzu musí počítat s tím, že povinnost reportovat finanční výkazy a jiné informace nekončí pouze sestavením zprávy o registraci a projektu emise. Pravidelně dle principů US GAAP musí publikovat roční a čtvrtletní výkazy ve struktuře formulářů 10-K a 10-Q, mimořádný výkaz 8-K v případě předepsaných událostí, kterými je např. změna dozorčí rady, výsledek hlasování valné hromady, či v případě zasedání akcionářů a hlasování o převzetí. Obsáhlост a další požadavky na zveřejňování jsou určeny v závislosti na kategoriích, do kterých dané společnosti spadají členěné dle podílu veřejně obchodovaných akcií společnosti.

Z hlediska standardizace tedy hrají specifickou roli zejména zahraniční privátní investoři („*Foreign Private Issuers – FPI*“), kteří mohou reportovat SEC dle IFRS. Podmínky stanovené SEC pro přidělení statutu FPI se sestávají z dvojího testování. Pokud společnost splňuje první podmínku, kterou je, že 50 % a méně investorů společnosti jsou americkými nerezidenty, získává statut FPI. Pokud tuto podmínku nesplňuje, může dále pokračovat v druhém testu, který ověřuje obchodní vztahy společnosti, kterými jsou většina výkonných ředitelů z USA, více jak 50 % aktiv umístěných v USA a převážné řízení společnosti z USA. Pokud je alespoň jedna podmínka z těchto třech splněna, společnost nemůže dostat statut FPI, pokud společnost tyto podmínky nesplňuje, statut FPI dostane i pokud je převážná většina investorů americkými rezidenty.

Tab. 2: SEC a regulace výkaznictví s termíny před IPO

Požadavky	Společnost – U. S. rezident	Malá vykazující společnost	Mladé rozvíjející se společnosti	Zahraniční privátní investor
Účetní principy	US GAAP	US GAAP	US GAAP	US GAAP nebo IFRS
Rozvaha	poslední 2 fiskální roky	poslední 2 fiskální roky	poslední 2 fiskální roky	poslední 2 fiskální roky v případě US GAAP nebo 3 fiskální roky v případě IFRS
Výsledovka Výkaz o úplném výsledku Výkaz cash flow Výkaz změn vlastního kapitálu	poslední 3 fiskální roky	poslední 2 fiskální roky	poslední 2 fiskální roky	poslední 3 fiskální roky
Finanční výkazy významných akvizic	mohou být vyžádány výkazy až do 3 let před IPO dle významnosti investice	mohou být vyžádány výkazy až do 2 let před IPO dle významnosti investice	mohou být vyžádány výkazy až do 2 let před IPO dle významnosti investice	mohou být vyžádány výkazy až do 3 let před IPO dle významnosti investice
Vybrané finanční informace	za posledních 5 fiskálních let a také průběžné mezitímní prezentované výsledky	nevyžadováno	za poslední 2 fiskální roky a také průběžné mezitímní prezentované výsledky	za posledních 5 fiskálních let a také průběžné mezitímní prezentované výsledky
Komentáře a analýzy managementu	3 roky	2 roky	2 roky	3 roky
Připravenost na reportování dat v XBRL formátu	první čtvrtletní závěrka po IPO ve formátu 10-Q	první čtvrtletní závěrka po IPO ve formátu 10-Q	první čtvrtletní závěrka po IPO ve formátu 10-Q	první 12 měsíční závěrka po IPO ve formátu 20-F

Zdroj: Dempsey (2013) a vlastní zpracování.

Požadavky evropských burz na výkaznictví veřejně obchodovaných společností

V případě evropských burz je při standardizaci výkaznictví patrný vliv zejména Evropské unie konkrétně Evropského orgánu pro cenné papíry a trhy (ESMA),⁵ který stanovuje pravidla pro regulaci Evropského regulovaného trhu. Z hlediska regulace výkaznictví jednotlivých subjektů je tedy klíčové, na který trh dané burzy vstupují. Pokud se společnosti spokojí s tím, že nebudou vstupovat na hlavní trh burz, který bývá zpravidla považovaný za Evropský

⁵ Rada ESMA je pak tvořena zástupci národních dozorů nad finančním trhem, kterým je v UK „Financial Conduct Authority“ (FCA), divize odpovědná za regulaci kapitálového trhu je pak „UK Listing Authority“ (UKLA).

regulovaný trh, pak se vyhnou i některým požadavkům ze strany Evropské unie, jelikož pravidla na vedlejších trzích stanovují samy regionální burzy. I toto je případ např. Londýnské burzy cenných papírů.

Trh LSE je rozdělen do několika segmentů, avšak za základní lze považovat hlavní trh („*main market*“) a trh pro menší a rozvíjející se společnosti („*alternative investment market – AIM*“). Zatímco hlavní trh je Evropským regulovaným trhem, trh pro menší a rozvíjející se společnosti podléhá spíše regulaci dané burzy. Obecně pro anglický trh platí, že regulaci deleguje na nižší subjekty. Společnosti vstupující na hlavní trh musí následovat pravidla úpisu a musí mít schválený prospekt ze strany regulační autority UKLA. Stejně tak se musí řídit pravidly pro registraci subjektu na burze a pro jeho pravidelné vykazování. Základní požadavky na výkaznictví a zveřejňované informace na LSE jsou uvedeny v Tab. 3.

Tab. 3: UKLA a regulace výkaznictví s termíny před IPO

Požadavky	Hlavní trh		AIM
	Prémiový segment	Standardní segment	Libovolný segment
Volně obchodovatelné podíly	25 %	25 %	nepožadován
Účetní principy	IFRS	IFRS nebo adekvátní účetní standardy	IFRS nebo adekvátní účetní standardy
Auditované finanční výkazy	3 roky	3 roky i méně	3 roky i méně
Finanční výkazy významných akvírovaných osob	požadovány	nepožadovány	nepožadovány
Přehled o kontrole aktiv společnosti (3 roky)	požadována	nepožadována	nepožadována
Výkaz o pracovním kapitálu	požadován	nepožadován	nepožadován
Sponzor emise	požadován	nepožadován	nepožadován

Zdroj: Page (2010a; 2010b) a vlastní zpracování.

Zde si lze povšimnout, že nejenže britská regulace je značně delegovaná, ale také sleduje jednotlivé segmenty trhu. Oproti tomu v US právě SEC sama diktuje podmínky pro malé a rozvíjející se společnosti. Z hlediska standardizace finančního výkaznictví lze pozorovat, že IFRS je striktně vyžadováno pouze v prémiovém segmentu hlavního trhu. Standardní segment hlavního trhu stejně tak jako AIM umožňuje společnostem podat své finanční výkazy v národních standardech, které jsou adekvátní IFRS. Slovem adekvátní jsou vymezeny národní standardy USA, Kanady, Japonska a Austrálie.⁶ Pokud se zaměříme na hlavní koncepty IFRS a US GAAP z hlediska regulace může nalézt ještě jednu odlišnost. Ačkoli jak americká SEC, tak britská UKLA ustupuje emitentům, když jednak SEC umožňuje u zahraničních privátních emitentů použít IFRS, tak UKLA mimo prémiový segment US GAAP, SEC se odvolává na IFRS pod taktovkou IASB, avšak UKLA se odvolává na IFRS přijaté evropskou legislativou.

Požadavky hongkongské burzy na výkaznictví veřejně obchodovaných společností

Čínské burzy, obdobně jako jiné nově vznikající organizace, se značně při způsobu regulace a uplatňování regulačních pravidel inspirovaly moderními systémy Ameriky a Evropy. Nad samotnou hongkongskou burzou, jakožto regulační autorita, stojí obdoba komise pro cenné

⁶ Účetní standardy považované za adekvátní IFRS jsou US GAAP, Canadian GAAP, Australian IFRS a Japanese GAAP.

papíry tzv. „*Securities and Futures Commission*“ (SFC). Z hlediska výkaznictví a pravomoci burzy lze sledovat spíše příklonění se k evropskému konceptu. Hongkongská burza má možnost upravovat pravidla dané přímo v pravidlech pro registraci SFC. Předpisy SFC jsou však brány jako základní koncept. Dle HKSE (2014) předkládají společnosti při vstupu na burzu výkazy, v obdobném složení jako v případě amerických společností, s historií 3 let. Z hlediska zvolených účetních předpisů SFC přijímá výkazy sestavené jednak podle národních pravidel „*Hong Kong Financial Reporting Standards*“ (HKFRS) či dle IFRS či čínských „*China Accounting Standards for Business Enterprises*“ (CASBE). SFC se při IFRS odvolává na IFRS v pojetí IASB.

Závěr

Standardizace finančního účetnictví urazila zejména od roku 2005 značnou cestu směrem ke světovému jednotnému konceptu výkaznictví veřejně obchodovaných společností. Mezníkem ve standardizaci může být považován právě rok 2005, kdy evropští regulátoři národních burz začali dle nařízení aplikovat IFRS jako základní koncept pro vykazování finanční pozice společnosti. Cesta k celosvětové standardizaci je dále otevřena zejména memorandy, která SEC podepisuje ve snaze sblížit reportování amerických obchodovaných společností s IFRS.

Ačkoli IFRS a US GAAP stojí na stejných stavebních kamenech, v některých interpretacích se stále liší, což může zpomalovat konvergenci těchto přístupů. Komplexní standardizace může být znesnadněna i faktem, že burzy v americkém prostředí jsou silně spjaté s centralizovanou regulací ze strany SEC, kdežto na evropské burzy jsou často delegována pravidla regulace zejména vedlejších trhů. Pokud se zaměříme na čínskou oblast, je zde patrné, že se čínská regulace ubírá ve směru IFRS.

Překážkou ve standardizaci může být zejména nebezpečí, že evropské burzy podléhají dohledu institucí Evropské unie, kdy EU regulované trhy nemusí inkorporovat IFRS v kompletní struktuře, zatímco SEC i SFC se odvolávají právě na IFRS z dílny IASB.

V tomto článku jsme podali úvodní přehled ohledně regulace výkaznictví emitujících společností s důrazem na standardizaci finančního účetnictví. Jako následné rozvinutí této problematiky vidíme prostor pro výzkum zejména pro-harmonizačních aktivit s vlivem na kapitálový trh, zejména pak trh s IPO.

Literatura:

- [1] Beke, J. (2010a): *Business and Management Aspects of International Accounting Standardization*. International Journal of Business and Management, 2010, roč. 5, č. 12, s. 23-28.
- [2] Beke, J. (2010b): *Business and Economic Aspects of Accounting Standardization in Hungary*. Business and Economic Horizons, 2010, roč. 2, č. 2, s. 82-88.
- [3] Dempsey, T. (2013): *NYSE IPO Guide*. [online], Chicago, Caxton Business & Legal, c2013, [cit. 1. 9. 2014],
<https://www.nyse.com/publicdocs/nyse/listing/nyse_ipo_guide.pdf>.
- [4] Dvořáková, D. (2011): *Finanční účetnictví a výkaznictví podle mezinárodních standardů IFRS*. Praha, Computer Press, 2011.
- [5] Ernst & Young LLP (2013): *US GAAP versus IFRS*. [online], London, Ernst & Young, c2013, [cit. 4. 8. 2014],
<[http://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/IFRSBasics_BB2648_6November2013/\\$FILE/IFRSBasics_BB2648_6November2013.pdf](http://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/IFRSBasics_BB2648_6November2013/$FILE/IFRSBasics_BB2648_6November2013.pdf)>.

- [6] EC (2002): *Nariadení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1606/2002*. [online], Brussels, European Commission, c2014, [cit. 31. 8. 2014], <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CONSLEG:2002R1606:20080410:CS:PDF>>.
- [7] Healy, P. M. – Palepu, K. G. (2001): *Information Asymmetry, Corporate Disclosure, and the Capital Markets: A Review of the Empirical Disclosure Literature*. Journal of Accounting and Economics, 2011, roč. 31, č. 1-3, s. 405-440.
- [8] Heem, G. (2007): *International Accounting Standardization: The Institutional Legitimacy of a Private Standards Setters*. [online], Villeurbanne, HAL Archives-Ouvertes, c2013, [cit. 31. 8. 2014], <http://hal.archives-ouvertes.fr/docs/00/85/62/07/PDF/International_accounting_standardization_-_Heem.pdf>.
- [9] Hinke, J. (2013): *IAS/IFRS a vykázání finanční pozice podniku*. Praha, Alfa, 2013.
- [10] Hong, A H. – Hung, M. – Lobo, G. J. (2014): *The Impact of Mandatory IFRS Adoption on IPOs in Global Capital Markets*. [online], New York, Social Science Research Network, c2014, [cit. 31. 8. 2014], <<http://ssrn.com/abstract=2388045>>.
- [11] HKSE (2014): *Main Board Listing Rules*. [online], Hong Kong, Hong Kong Stock Exchange, c2014, [2. 9. 2014], <http://www.hkex.com.hk/eng/rulesreg/listrules/mbrules/vol1_1.htm>.
- [12] Jílek, J. – Svobodová, J. (2013): *Účetnictví podle mezinárodních standardů účetního výkaznictví 2013*. Praha, Grada, 2013.
- [13] Kusano, M. – Sanada, M. (2013): *Financial Crisis and Legitimacy of Global Accounting Standards*. In: Kokubu, K. (ed.): *The 7th Asia Pacific Interdisciplinary Research in Accounting Conference*. Kobe, APIRA, 2013, s. 1-31.
- [14] Madsen, P. E. (2011): *How Standardized is Accounting?* Accounting Review, 2011, roč. 86, č. 5, s. 1679-1708.
- [15] Mirza, A. A. – Nandakumar, A. (2013): *Wiley International Trends in Financial Reporting under IFRS: Including Comparisons With US GAAP, China GAAP, and India Accounting Standards*. Hoboken, Wiley, 2013.
- [16] Pacter, P. (2014): *Global Standards: How Close Are We?* [online], London, IFRS Foundation, c2014, [cit. 31. 8. 2014], <<http://www.ifrs.org/Use-around-the-world/Documents/Global-standards-how-close-are-we-July-2014.pdf>>.
- [17] Page, N. (2010a): *A Guide to Listing on London Stock Exchange*. [online], London, White Page, c2010, [cit. 2. 9. 2014], <http://www.lseg.com/sites/default/files/content/documents/Guide_to_listing.pdf>.
- [18] Page, N. (2010b): *A Guide to AIM*. [online], London, White Page, c2010, [cit. 2. 9. 2014], <http://www.lseg.com/sites/default/files/content/documents/LSEG_AIM_Guide.pdf>.
- [19] Pietra, Di R. – McLeay, S. – Ronen, J. (2013): *Accounting and Regulation: New Insights on Governance, Markets and Institutions*. New York, Springer, 2013.
- [20] SEC (2007a): *Smaller Reporting Company Regulatory Relief and Simplification*. [online], Washington, U. S. Securities and Exchange Commission Final Rule, c2007, [cit. 2. 9. 2014], <<http://www.sec.gov/rules/final/2007/33-8876.pdf>>.
- [21] SEC (2007b): *Acceptance from Foreign Private Issuers of Financial Statements Prepared in Accordance with International Financial Reporting Standards without Reconciliation to U. S. GAAP*. [online], Washington, U. S. Securities and Exchange Commission Final rule, c2007, [cit. 2. 9. 2014], <<http://www.sec.gov/rules/final/2007/33-8879.pdf>>.

- [22]SEC (2010): *Commission Statement in Support of Convergence and Global Accounting Standards*. [online], Washington, U. S. Securities and Exchange Commission Statement, c2010, [cit. 1. 9. 2014], <<http://www.sec.gov/rules/other/2010/33-9109.pdf>>.
- [23]SEC (2012): *Work Plan for the Consideration of Incorporating International Financial Reporting Standards into the Financial Reporting System for U. S. Issuers*. [online], Washington, U. S. Securities and Exchange Commission Final Staff Report, c2012, [cit. 31. 8. 2014], <<http://www.sec.gov/spotlight/globalaccountingstandards/ifrs-work-plan-final-report.pdf>>.
- [24]WFE (2014): *2013 WFE Market Highlights*. [online], London, World Federation of Exchanges, c2014 [cit.: 1. 9. 2014], <http://www.world-exchanges.org/files/2013_WFE_Market_Highlights.pdf>.

Role standardizace finančního účetnictví při kotaci podniku na veřejném kapitálovém trhu

Monika Jančíková

ABSTRAKT

Jednou z významných rolí standardizace finančního účetnictví je podat jednotný pohled na hospodaření podniku a jeho finanční pozici, který přispěje k věrnému obrazu a porozumění ze strany investorů a regulačních autorit. Tento článek se zaměří na oblast informační povinnosti zejména při primárních emisích akcií. Pozornost bude věnována burzám, jelikož právě burzovní domy začaly významněji využívat koncepty IFRS a US GAAP při zveřejňování povinných informací ohledně hospodaření kotovaných společností. Srovnání jednotlivých přístupů bude založeno na analýze požadavků jednak světově významných burz (NYSE, NASDAQ, LSE a HKSE).

Klíčová slova: IFRS; US GAAP; Primární emise akcií.

Role of Financial Accounting Standardization in Initial Public Offerings

ABSTRACT

The main role of accounting standardization is to provide uniform view on financial position of reporting company. The uniform reporting contributes to trustworthy image and understanding from investors and regulatory authorities. This article deals with information obligatory rules in the course of IPO. We focus on exchanges because they are those that use IFRS and US GAAP concepts in listing rules. Different approaches of exchanges are compared in listing rules of the most important exchanges (NYSE, NASDAQ, LSE and HKSE).

Key words: IFRS; US GAAP; Initial Public Offering.

JEL classification: G30.